NORAKSTS
Lieta Nr. C11070115

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Cēsīs 2015. gada 16. jūnijā

Cēsu rajona tiesa:
tiesnese D. Ročāne
ar tiesas sēdes sekretāri R. Verdenfelu,
piedaloties prasītājam /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/
2015. gada 2. jūnijā izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu **/pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu savam uzturam.**

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2015. gada 6. martā tiesā saņemta prasītāja /pers. A/ (turpmāk-prasītājs) maza apmēra prasība pret atbildētāju /pers. B/ (turpmāk-atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu savam uzturam.

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis, ka viņam nepieciešami līdzekļi, lai turpinātu studijas. Pašreiz mācās Rīgas Tehniskajā universitātē. Naudas līdzekļi nepieciešami ēdienam, dzīvošanai, transportam un apģērbam. Prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 100 EUR mēnesī. Lūdzis noteikt uzturlīdzekļu piedziņu ar prasības pieteikuma iesniegšanas dienu, nosakot nekavējošu uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasība pamatota uz Civillikuma 177., 179. pantu.

Atbildētājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta pirmās daļas noteikumiem 2015. gada 13. martā nosūtīts prasības pieteikuma noraksts kopā ar paskaidrojuma veidlapu, nosakot termiņu paskaidrojuma iesniegšanai līdz 2015. gada 13. aprīlim.

2015. gada 13. aprīlī tiesā no atbildētāja saņemts paskaidrojums par celto prasību. Tajā viņš norādījis, ka prasību neatzīst. Norādījis, ka savus tēva pienākumus izpildījis pilnībā. Vienošanās pēc Civillikuma 219. panta nosacījumu iestāšanās tika panākta tieši saistībā ar mācību procesa pabeigšanu vidējā mācību iestādē. Prasītājs ar savu parakstu ir apstiprinājis minētās vienošanās izpildi.

Prasītājs norādījis, ka viņam bez dvīņiem /pers. A/ un /pers. E/ ir vēl dēls /pers. F/. Norādījis, ka vēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Ar tiesneses 2015. gada 20. aprīļa lēmumu nolemts lietu iztiesāt atklātā tiesas sēdē 2015. gada 2. jūnijā pulksten 10.00.

Prasītājs /pers. A/ tiesas sēdē prasību uzturēja spēkā. Paskaidroja, ka līdzekļi nepieciešami studijām un elementārām vajadzībām. Kopmītnēm nepieciešami 103 EUR, materiāliem universitātē 20-30 EUR, ēšanai 80 EUR, apģērbam 20 EUR. Pašreiz šīs vajadzības apmierina māte. Pastāvīgu darbu nespēj atrast, jo studē klātienē un piecas dienas nedēļā jāapmeklē lekcijas. Apmēram piecas sešas stundas jāpavada fakultātē.

Par to, ka studēs, tēvu ir informējis, ir lūdzis atbalstu. Tēvs atbildējis, ka līdzekļi viņam neatļaujot atbalstīt dēla studijas.

Māte viņa uzturam dod 183 EUR mēnesī, pārējo naudu – 40 EUR mēnesī dod vecāmāte. neviens cits viņu neatbalsta. Mammai vēl papildus jāpalīdz viņa māsai, kura mācās /Nosaukums/ koledžā Jūrmalā. Vēl ir mazāks brālis, kas mācās Cēsu pilsētas /Nosaukums/.

Uzskata, ka tēvs var atrast labāk darbu. Lūdza piedzīt no atbildētāja viņa uzturam 100 EUR mēnesī.

Atbildētājs /pers. B/ tiesas sēdē prasību neatzina. Paskaidroja, ka pusi no algas atvelk Uzturlīdzekļu garantijas fonds. Viņam paliek 180 EUR. 10 EUR mēnesī izlieto transportam. Bez dvīņiem viņam vēl ir dēls, kurš kopš divu gadu vecuma dzīvo kopā ar viņu. Viņam ir 20 gadi, viņš vēl mācās un nestrādā. Līdz janvārim pārskaitījis bērniem katram 65 EUR, bet tagad šo naudu, kas bija paredzēta bērniem, no viņa atvelk Uzturlīdzekļu garantiju fonds. Ja nebūtu šo atvilkumu, tad būtu ar mieru arī turpmāk bērniem maksāt 65 EUR mēnesī. Piekrīt, ka bērni jāatbalsta līdz 24 gadu vecumam, kamēr viņi mācās, bet nav līdzekļu tam.

Kopā viņam ir trīs bērni. Visi mācās un nav sasnieguši 24 gadu vecumu. Viens bērns – /pers. F/ dzīvo pie viņa. Viņam ir 20 gadi, bet viņš mācās Valmierā koledžā, šogad beigs. Viņš gatavojas stāties Fizkultūras institūtā. Dod viņam 80 EUR mēnesī.

Motīvu daļa

Uzklausot puses, pārbaudot un izvērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopumā, tiesa atzīst, ka prasītāja prasība par uzturlīdzekļu piedziņu savam uzturam ir pamatota, likumīga, bet apmierināma daļēji šādu apsvērumu dēļ.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājs /pers. A/ ir atbildētāja /pers. B/ dēls. Minētais fakts pierādīts ar lietā esošo dzimšanas apliecības fotokopiju (lietas 8. lapa). No minētās dzimšanas apliecības datiem konstatējams, ka prasītājs ir 20 gadu vecs.

Civillikuma 219. pants nosaka, ka nepilngadība abu dzimumu personām turpinās tik ilgi, kamēr tās sasniedz astoņpadsmit gadu vecumu. Taču saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 19. panta ceturtās daļas nosacījumiem par darba nespējīgiem ģimenes locekļiem uzskatāmas personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās laikā, kad iestājusies apgādnieka nāve, vai vēlāk mācās vai studē vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs, koledžās vai augstskolās pilna laika klātienē, izņemot laiku, kad persona ir pārtraukusi studijas.

Turklāt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 43. pantā noteikts, ka, izbeidzoties aizbildnībai, beidzoties bērna aprūpei audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē, pašvaldība atbilstoši likumam „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" nodrošina bāreni vai bērnu, kurš bija atstāts bez vecāku gādības, ar dzīvojamo platību un saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajām sociālajām garantijām sniedz citu palīdzību arī pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas. Tiesības uz neizmantotajām sociālajām garantijām personai saglabājas ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai.

Arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2004. gada veiktajā apkopojumā „Tiesu prakse civillietu izskatīšanā par bērna izcelšanās noteikšanu, adopcijas apstiprināšanu un atcelšanu, uzturlīdzekļu piedziņu no vecākiem bērna uzturēšanai, laulības šķiršanu un neesamību" norādīts, ka uzturlīdzekļus var pieprasīt arī pilngadību sasniegušais.

No lietā esošās 2013. gada 3. oktobra vienošanās (lietas 16. lapa) izriet, ka atbildētājs minētājā datumā ir vienojies ar saviem pilngadīgajiem bērniem /pers. E/ un /pers. A/, par to, ka maksās viņiem uzturlīdzekļus 60 Ls apmērā ik mēnesi līdz laikam, kad viņi beigs Draudzīgā aicinājuma Cēsu valsts ģimnāzijas 12. klasi. No minētās vienošanās un tai pievienotajiem apliecinājumiem par naudas saņemšanu izriet, ka atbildētājs 10 mēnešus līdz 12. klases pabeigšanai saviem bērniem ir maksājis mēnesī uzturlīdzekļus 88,50 EUR apmērā. Parakstot vienošanos, atbildētāja bērni apņēmušies izņemt no Cēsu rajona tiesas tur 2013. gada 30. augustā iesniegto prasības pieteikumu maza apmēra prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu no tēva /pers. B/.

Prasītājs ar lietā iesniegto 2014. gada 4. septembra /Nosaukums/ izziņu (lietas 9. lapa) pierādījis, ka ir pilna laika 1. kursa students bakalaura studiju programmā 2014./2015. m.g./Nosaukums/ struktūrvienībā 14D00 Dizaina tehnoloģiju institūts.

Tiesa atzīst, ka apstāklis, ka prasītājs mācās /Nosaukums/ pilna laika studiju programmā, ir atzīstams par tādu, kura dēļ viņš joprojām, neskatoties, ka ir jau kļuvis pilngadīgs, nevar pats sevi apgādāt, un vecākiem viņš ir jāuztur arī pēc pilngadības sasniegšanas, palīdzot sagatavoties sabiedrībai derīgam darbam.

Lietā starp pusēm nav strīda par to, ka prasītāja uzturam līdzekļus dod māte un vecāmāte, bet atbildētājs kopš 2015. gada janvāra nav devis līdzekļus

prasītāja uzturam.

Tiesas ieskatā pušu starpā nav strīda par to, ka atbildētāja pienākums ir uzturēt prasītāju - savu dēlu, kamēr viņš mācās pilna laika studiju programmā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, jo atbildētājs tiesas sēdē savos paskaidrojumos apliecināja, ka piekrīt, ka bērni jāatbalsta līdz 24 gadu vecumam, kamēr viņi mācās, un ja nebūtu atvilkumu no Uzturlīdzekļu garantiju fonda puses, tad būtu ar mieru arī turpmāk bērniem maksāt 65 EUR mēnesī, ko darījis līdz janvārim.

Prasītājs /pers. A/ lūdzis piedzīt no atbildētāja savam uzturam 100 EUR mēnesī. Savukārt atbildētājs tiesas sēdē, prasību neatzīstot, tomēr savos paskaidrojumos apliecināja, ka turpinātu maksāt uzturlīdzekļus saviem bērniem 65 EUR apmērā ik mēnesi, ja būtu naudas līdzekļi.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta pirmās un otrās daļas noteikumiem vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu un pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu bērna uzturēšana nozīmē viņa ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Tiesai nav pamata apšaubīt to, ka prasītājam pārtikas un apģērba iegādei, sabiedriskā transporta un kopmītnes apmaksai nepieciešami 223 EUR mēnesī.

Tiesai nav pamata apšaubīt faktu, ka prasītāja māte un vecāmāte ir šādu summu izlietojušas mēnesī dēla un mazdēla uzturam, un minētā uzturlīdzekļu summa ir pamatota un lietderīga.

Tiesa ņem vērā arī to, ka atbildētājs nav cēlis iebildumus pret prasītāja norādītajiem nepieciešamajiem izdevumiem sakarā ar studijām Rīgā.

No lietā esošās izziņas par vidējo izpeļņu konstatējams, ka prasītāja mātes vidējie ienākumi, strādājot SIA /Nosaukums A/ laikā no 2014. gada 1. decembra līdz 2015. gada 31. maijam ir 341,90 EUR.

Savukārt no lietā esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Valmieras reģionālās nodaļas 2015. gada 1. jūnija izziņas par apdrošinātās personas iemaksām no 2014. gada novembra konstatējams, ka atbildētāja vidējie ikmēneša ienākumi pirms nodokļu atskaitījumiem ir 374,43 EUR mēnesī.

Tiesa uzskata, ka piedzenamie uzturlīdzekļi nosakāmi, samērojot konkrētos abu prasītāja vecāku mantiskos apstākļus ar prasītāja vajadzībām.

Salīdzinot abu prasītāja vecāku mantisko stāvokli, ir ņemami vērā ne tikai abu prasītāja vecāku ienākumi, bet arī izdevumi, jo tikai tā ir iespējams objektīvi novērtēt Civillikuma 179. panta pirmajā daļā norādīto vecāku mantas stāvokli. Tiesa neapšauba faktu, ka atbildētājam ir nepieciešamie ikmēneša izdevumi arī savām vajadzībām, tai skaitā, lai nokļūtu līdz darbam, uzturam, apģērbam un citām vajadzībām. Tāpat arī prasītāja mātei nepieciešami līdzekļi savam uzturam.

Taču tiesa ņem vērā arī to, ka līdz 2015. gada janvārim atbildētājs ir labprātīgi maksājis saviem bērniem, kuri turpina studijas pilna laika klātienē, tai skaitā, arī prasītājam - 65 EUR mēnesī, atzīstot šo summu par tādu, kuru ir spējīgs maksāt katra bērna uzturam.

Tiesa ņem vērā arī to, ka prasītājs tiesas sēdē apliecināja, ka, izlīgstot ar atbildētāju, būtu gatavs piekāpties un samazināt prasīto uzturlīdzekļu apmēru līdz 60 EUR mēnesī.

Tiesa ņem vērā arī to, ka gan atbildētājam, gan arī prasītāja mātei ir jārūpējas par trīs bērniem. Minēto faktu puses nav apstrīdējušas, nav cēlušas pret to nekāda veida iebildumus.

Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļu piedziņa prasītajā 100 EUR apmērā ievērojami pasliktinātu to divu bērnu – /pers. F/ un /pers. E/ stāvokli, par kuriem rūpēties ir atbildētāja pienākums, jo, atskaitot no atbildētāja ienākumiem pēc nodokļu atskaitījumiem 100 EUR pārējo divu bērnu un viņa paša uzturam atbildētājam paliktu kopā tikai ap 270 EUR.

Konkrētajā lietā, pie apstākļiem, ka atbildētāja mantiskais stāvoklis nav pasliktinājies kopš 2014. gada decembra, kad viņš labprātīgi devis prasītājam uzturam 65 EUR mēnesī, ko par pietiekamu atzinis arī prasītājs, kā arī ņemot vērā to, ka viņam ir pienākums rūpēties vēl par diviem bērniem, tiesa atzīst, ka ir samērīgi noteikt no atbildētāja prasītāja labā uzturlīdzekļus 65 EUR mēnesī.

Tiesa šādu uzturlīdzekļu apmēru atzīst par taisnīgu un samērīgu tādēļ, ka, pieņemot, ka atbildētājs visiem trīs pilngadīgajiem bērniem, kas turpina mācības pilna laika klātienē, dotu līdzekļus šādā apmērā, tad kopējā uzturlīdzekļu summa bērniem būtu 195 EUR, un arī pašam atbildētājam paliktu līdzekļi nepilnu 80 EUR apmērā.

Tiesa par nepamatotiem atzīst prasītāja argumentus par to, ka tēvs varētu atrast labāk atalgotu darbu. Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus minētajam. Līdz ar to tiesai nav pamata apšaubīt to, ka atbildētājs gūst ienākumus algotā darbā atbilstoši viņa iegūtajām zināšanām un prasmēm, kā arī atbilstoši piedāvājumiem darba tirgū. Tiesa nekonstatē nekādus faktus un apstākļus, kas dotu objektīvu pamatu uzskatam, ka atbildētājs apzināti izvairās no lielāku ienākumu gūšanas, lai nebūtu jāmaksā uzturlīdzekļi bērnu uzturam.

Tiesa piekrīt tam, ka atbildētājs pēc Vidzemes apgabaltiesas iecirkņa Nr. /numurs/ zvērināta tiesu izpildītāja 2015. gada 3. janvāra rīkojuma izdarīt ieturējumus no atbildētāja algas 50 % apmērā sakarā ar parādu Uzturlīdzekļu garantiju fondam vairs nav spējīgs labprātīgi saviem bērniem pārskaitīt 65 EUR mēnesī. Taču tiesa norāda, ka minētais rīkojums nekādā veidā arī pēc sprieduma konkrētajā lietā nesamazinās atbildētājam izmaksājamās darba algas apmēru - 50 % no tās, kā arī dos prasītājam iespēju, tāpat kā Uzturlīdzekļu garantiju fondam, kļūt par pirmās kārtas piedzinēju atbilstoši Civilprocesa likuma 623. panta nosacījumiem un saņemt uzturlīdzekļus no atbildētāja piedzītās summas proporcionāli summai, kas viņam pienākas.

Turklāt tiesa uzskata, ka prasītājam kā pilngadīgai personai, izvēloties uzsākt studijas, jārēķinās ar to, ka vecāki viņu var atbalstīt tikai savu iespēju robežās.

Pie minētiem apstākļiem, izvērtējot prasītāja un atbildētāja paskaidrojumus tiesas sēdē un lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesa atzīst, ka no atbildētāja prasītāja labā piedzenami uzturlīdzekļi 65 EUR apmērā ik mēnesi līdz laikam, kad prasītājs pats var sevi apgādāt, un kamēr prasītājs mācās pilna laika studiju programmā, bet ne ilgāk par 24 gadu vecuma sasniegšanu.

Apmierinot prasību minētajā apmērā, tiesa ņem vērā arī to, ka atbildētājs tiesas sēdē apliecināja, ka labprātīgi maksātu prasītāja uzturam arī turpmāk 65 EUR mēnesī, ja pret viņu nebūtu vērsta piedziņa no Uzturlīdzekļu garantiju fonda.

Pie apstākļiem, ka prasība apmierināta daļēji, piedzenot no atbildētāja prasītāja labā uzturlīdzekļus 65 EUR apmērā ik mēnesi, prasītāja /pers. A/ prasība daļā par uzturlīdzekļu piedziņu 35 EUR apmērā kā nepamatota noraidāma.

Uzturlīdzekļu piedziņa pēc prasītāja lūguma saskaņā ar Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1. punktu uzsākama nekavējoši ar prasības pieteikuma iesniegšanas dienu tiesā – 2015. gada 6. martu.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja valsts ienākumos, proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai piedzenami tiesas izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punkta noteikumiem prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā valsts nodeva saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktu par prasītāja iesniegto prasību tās uzturētajā apmērā par ikmēneša uzturlīdzekļu piedziņu 100 EUR apmērā ir nosakāma 180 EUR (100 EURx12 mē.=1200 EUR; 15 % no 1200 EUR=180 EUR), bet izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu to faktiskajā apmērā ir 6,78 EUR (lietas 2. lapa).

Tā kā prasība apmierināta 65 % apmērā, tad no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva 117 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 4,41 EUR, kopā 121,41 EUR apmērā, jo prasītājs no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punkta noteikumiem ir atbrīvots. Tiesas izdevumus atlikušajā daļā – valsts nodevu 63 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 2,37 EUR, kopā 65,37 EUR apmērā saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta ceturtās daļas noteikumiem uzņemas valsts.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumiem atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei daļā par valsts ienākumos

piedzītajiem tiesas izdevumiem 121,41 EUR apmērā - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8. pantu, 42. panta pirmo daļu, 97., 193., 204.[1] pantu, 205. panta pirmās daļas 1. punktu, tiesa

n o s p r i e d a

prasītāja /pers. A/ prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu savam uzturam apmierināt daļēji.

Piedzīt no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam /pers. A/ uzturlīdzekļus viņa uzturam 65 EUR (sešdesmit piecu *euro*) apmērā ik mēnesi līdz laikam, kad /pers. A/ pats varēs sevi apgādāt, un kamēr viņš mācās pilna laika studiju programmā, bet ne ilgāk par 24 gadu vecuma sasniegšanu.

Uzturlīdzekļu piedziņu uzsākt nekavējoši sākot ar 2015. gada 6. martu.

Noraidīt prasītāja /pers. A/ prasību pret atbildētāju /pers. B/ daļā par ikmēneša uzturlīdzekļu piedziņu 35 EUR (trīsdesmit piecu *euro*) apmērā.

Piedzīt no atbildētāja /pers. B/ valsts ienākumos tiesas izdevumus – valsts nodevu 117 EUR (simt septiņpadsmit *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 4,41 EUR (četrus *euro* 41 centu), kopā 121,41 EUR (simt divdesmit vienu *euro* 41 centu).

Noteikt atbildētājam /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par valsts ienākumos piedzītajiem tiesas izdevumiem 121,41 EUR apmērā – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu 20 dienu laikā var pārsūdzēt Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Cēsu rajona tiesā.

Tiesnese (personiskais paraksts) D. Ročāne
NORAKSTS PAREIZS
Cēsu rajona tiesas tiesnese D. Ročāne
Cēsīs 16. 06. 2015.